

Zelfstandig, of toch niet?

Regio Groningen

Trends Offensieve buiteninzet, koelend vermogen, rookverspreiding

Brand in een appartement

De brandweer wordt medio maart in de vroege morgen (03.39 uur) gealarmeerd voor een woningbrand. Het gaat om een brand in een aanleunwoning van een voormalig zorggebouw. Het is op dat moment niet duidelijk of er personen aanwezig zijn. Er wordt opgeschaald naar middelbrand. Als de eerste tankautospuiter (TS) ter plaatse is, slaan de vlammen op de eerste etage al naar buiten. Door middel van een offensieve buiten- en binneninzet blijft de brand beperkt tot één aanleunwoning. Er vallen geen slachtoffers.

Het complex is onderdeel van een voormalig zorgcentrum. Het gebouw bestaat uit aanleunwoningen, die aan particulieren worden verhuurd. Het zorggebouw zelf staat leeg en wordt antikraak bewoond.

Het gedeelte met de aanleunwoningen heeft een oppervlak van 70 bij 40 meter. Het halfronde deel van het complex bestaat uit twee bouwlagen (16 appartementen). Het rechthoekige gedeelte heeft drie bouwlagen (21 appartementen). Het gebouw is opgebouwd uit betonnen vloeren en muren. Er zijn meerdere brandpreventieve voorzieningen getroffen:

- 60 minuten brandscheidingen tussen de woningen;
- 30 minuten brandscheidingen tussen woningen en atrium;
- 30 minuten brandscheidingen tussen noodtrappenhuizen en gangen;
- rook- en warmteafvoerinstallatie (RWA) in het atrium (niet automatisch aangestuurd tijdens incident);
- brandslanghaspels in het atrium;
- brandmeldinstallatie (BMI) in het atrium;
- in diverse woningen door bewoners zelf opgehangen *stand alone* rookmelders (NEN 2555);
- niet functioneel: stilalarm met BHV-opvolging vanuit het zorggedeelte;
- deuren in brandscheidingen voorzien van deurdrangers op kleefmagneten (niet automatisch aangestuurd tijdens incident). De toegangsdeuren van de woningen zijn niet voorzien van deurdrangers.

Uitslaande brand

Bij aankomst is duidelijk dat het een uitslaande brand op de eerste etage betreft. In eerste instantie wordt er geen verdere verkenning in het object zelf uitgevoerd. Kort na de eerste melding wordt opgeschaald naar middelbrand.

De brand woedt in een slaapkamer in een van de appartementen. Het vuur is met ladders van buiten bereikbaar. Ook is er voldoende koelend vermogen beschikbaar. Het gaat om een slaapkamerbrand van ongeveer 12 m² en circa 3,0 MW. Dit vraagt om twee keer een hogedrukstraal (250 l/min = 5,0 MW). Het gebouw is gesloten, hoewel na de verkenning blijkt dat de voordeur van het appartement waar de brand woedt openstaat. De RWA-installatie functioneert niet en staat dicht.

Van buiten naar binnen

Het is niet duidelijk of er nog slachtoffers binnen zijn. Om snel in te kunnen zetten, de vlammen eraf te halen en op zoek te gaan naar mogelijke slachtoffers, wordt gestart met een offensieve buiteninzet met twee

hogedrukstralen. Hiermee worden de ergste vlammen geblust. De tweede tankautospuit (TS) gaat via de hoofdingang naar binnen om met twee stralen hoge druk (HD) een offensieve binneninzet te plegen.

Verschillende mate van zelfredzaamheid

De betreffende woning wordt bewoond door één mevrouw. Op het moment dat de brand uitbreekt is ze aan het 'rondscharrelen' in de woning. Ze is dementerend en reageert niet adequaat op de rook en de rookmelder die afgaat. Uit onderzoek, mede aan de hand van camerabeelden, blijkt dat zij de woning uiteindelijk zelfstandig verlaat. Hierbij laat ze de voordeur van het appartement open staan. Ook de overige bewoners zijn voornamelijk ouderen. Zij zijn al dan niet zelfredzaam. De brand ontstaat middenin de nacht. De meeste bewoners van het complex zijn thuis en liggen te slapen.

Brandscheiding en rookverspreiding

De brandscheiding tussen de woningen houdt stand, waardoor de brand niet naar de burens overslaat. Door het openzetten van de voordeur wordt de brandscheiding tussen de woning en het atrium echter tenietgedaan. De rook verspreidt zich via de woning en de openstaande voordeur naar het atrium.

Doordat de sturingen in de BMI zijn uitgeschakeld, werkt de RWA-installatie niet. Hierdoor kan de rook

zich verder in het atrium verspreiden. De rook komt onder de deuren van de brand- en rookscheidingen in de gangen door, onder andere richting de noodtrappenhuizen en diverse andere woningen. Het draadglas in de ramen tussen de woning en het atrium is gebarsten, maar wel dicht gebleven.

“Een van de manieren waarop rook zich verspreid, is via openstaande deuren. Zorg dat je de dit zelf niet bevordert. Laat deuren zo veel mogelijk dicht.”

De aanwezige rookmelder in het appartement heeft niet het gewenste effect, omdat hier door de bewoonster niet adequaat op wordt gereageerd. Mede omdat er geen bedrijfshulpverlening (BHV) aanwezig is, functioneert het stilalarm niet.

Ontruiming in eerste instantie niet mogelijk

In het atrium hangt dikke zwarte rook. Hierdoor kan er in eerste instantie via deze ruimte geen ontruiming plaatsvinden. Omdat bewoners hun woning niet via de voordeur kunnen verlaten, staat een aantal van hen op het balkon.

Nadat de RWA-installatie wordt opengezet, het atrium geventileerd wordt en de rook uit het pand verdwijnt, kan het gebouw verder worden ontruimd. Door de

ploeg worden zes personen uit hun woning gehaald en naar buiten begeleid. Op advies van de brandweer blijven de overige bewoners in hun woning, totdat er voldoende is geventileerd om via de reguliere weg naar buiten te gaan (*stay in place*, maar dan onder begeleiding).

De gevolgen van het incident

De brand blijft beperkt tot de slaapkamer en badkamer van het appartement. Als gevolg van deze brand zijn twintig appartementen ontruimd en circa dertig personen opgevangen. De bewoners van zes woningen kunnen die nacht niet terug naar hun eigen woning. Drie weken later zijn drie woningen nog altijd onbewoonbaar.

Duiding

We zien hier een type brand dat we de laatste tijd vaker tegenkomen. Een brand in een voormalig bejaarden- of verzorgingstehuis dat niet meer als zodanig wordt gebruikt, maar waar wel senioren wonen. Algemeen probleem met het moderne brandverloop is de rookverspreiding, in combinatie met de veelal verminderd zelfredzame bewoners. Dat is de reden dat de Brandweeracademie aandacht vraagt voor deze problematiek. Veelal zijn de oorspronkelijke brandveiligheidsvoorzieningen niet meer intact. De Brandweeracademie heeft in de zomer van 2019 een groot onderzoek gedaan naar de oorzaak van deze rookverspreiding en naar de mogelijke manieren om dit te beperken. Een van de manieren waarop de rook zich kan verspreiden, is via openstaande deuren. Dit kunnen bijvoorbeeld deuren naar trappenhuisen zijn, wanneer de (veelal zelfsluitende) deuren naar de trappenhuisen niet werken of door de brandweer worden geopend. Voor ons is dit een aandachtspunt. Houd deuren zo veel mogelijk gesloten. Zo voorkom je dat je de rookverspreiding zelf bevordert.

Ontruimen versus blussen

Hier doet zich het bekende dilemma voor: gaan we eerst ontruimen of blussen? Algemeen kan worden gesteld dat als duidelijk is waar de brand zit en we er

snel met voldoende koelend vermogen bij kunnen, we eerst blussen. Weten we niet waar de brand zit, dan zullen we met ontruimen moeten starten. In deze casus was al snel duidelijk waar de brand zat. De brand was uitslaand en kon met een offensieve buiteninzet geblust of in ieder geval sterk in vermogen beperkt worden.

Offensieve buiteninzet

Een offensieve buiteninzet is geheel conform de basisprincipes van brandbestrijding (voorheen: hernieuwde kijk op brandbestrijding). Standaard zou deze moeten uitgevoerd worden met een gebonden lagedrukstraal, zo steil mogelijk tegen het plafond. In dit geval is deze uitgevoerd met twee stralen hoge druk. Dat was in deze situatie succesvol, omdat het een kleine slaapkamer met beperkt brandvermogen betrof. Met de offensieve buiteninzet werd tijd gewonnen om te kunnen ontruimen en kon bovendien sneller worden geventileerd.

Om met de ploeg te bespreken

- 1 Hoe kan het dat de brand in dit geval met HD werd beteugeld?
- 2 Kent ons verzorgingsgebied ook dergelijke gebouwen?
- 3 Wat als de brand niet uitslaand is? Hoe zouden we dan te werk gaan?